

Note om Rigsrevisionens undersøgelse af ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark

Sammenfatning

Rigsrevisionen har offentliggjort en undersøgelse af ministeriernes arbejde med verdensmålene i Danmark¹. Statsrevisorerne har også afgivet bemærkning til beretningen². Undersøgelsen omhandler perioden fra vedtagelsen af verdensmålene i FN's generalforsamling til i dag, dvs. 2015-2020. Undersøgelsen er foranlediget af en anmodning fra Folketingets Finansudvalg. Folketingets økonomiske konsulenter opridser i noten en række pointer fra undersøgelsen til brug i forbindelse med Folketingets parlamentariske arbejdsgruppes møde med Statsrevisorerne og Rigsrevisionen den 11. november 2020 om undersøgelsen. Det skal understreges, at der alene er tale om et referat. De økonomiske konsulenter vurderer således ikke rigtigheden af Rigsrevisionens konklusioner.

Ifølge Rigsrevisionen har ministerierne kun undtagelsesvist taget nye initiativer eller lagt særlige planer for at realisere verdensmålene. Indtil nu har ministeriernes arbejde med verdensmålene været baseret på, at deres generelle virke og politik allerede favner verdensmålene, konkluderer Rigsrevisionen.

Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes og Danmarks Statistiks rapportering ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene i Danmark.

En af grundene til, Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes fremdriftsrapport er utilstrækkelig, er, at afrapporteringen i nogle tilfælde kun inkluderer data for ét år. Data afspejler dermed kun et øjebliksbillede.

Rigsrevisionen kritiserer, at Danmarks Statistiks hjemmeside ikke hjælper læseren på vej i analysen af, om der har været fremdrift på de enkelte indikatorer, delmål eller mål.

Folketinget har ikke lovgivet om – og i givet fald hvordan – ministerierne skal arbejde med verdensmålene i Danmark. Det er regeringen, der har besluttet, hvordan der skal arbejdes med verdensmålene. Rigsrevisionen påpeger i forlængelse heraf, at de ikke har mulighed for at vurdere, om ministeriernes arbejde med verdensmålene har været tilfredsstillende, men blot kan give en vurdering af, hvordan ministerierne har arbejdet.

¹ Beretningen kan findes her: <https://www.rigsrevisionen.dk/publikationer/2020/12020/>

² Statsrevisorernes bemærkning kan findes her: <https://www.rigsrevisionen.dk/publikationer/2020/12020/statsrevisorernes-bemaerkning-til-beretningen/>

6. november 2020

Det Internationale Sekretariat

Birgitte Lange
Økonomisk konsulent
Birgitte.Lange@ft.dk
+45 3337 3335

Folketinget har imidlertid bevilget midler til Danmarks Statistiks statistiske opfølgning på verdensmålene, og Folketinget har også af den tidligere regering modtaget en rapport til orientering om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene. På den baggrund undersøger rigsrevisionen derfor, om Danmarks Statistik har varetaget sin opgave tilfredsstillende, og om ministeriernes fremdriftsrapportering er egnet som orientering af Folketinget.

Verdensmålene er allerede dækket af eksisterende politikker

I 2017 vurderede ministerierne, at de fleste delmål var relevante i Danmark, men at de allerede i tilstrækkelig grad var dækket af eksisterende politikker. Af tabel 1 nedenfor ses det, at 12 ud af 13 ministerier vurderede, at Danmark med den eksisterende politik allerede i tilstrækkelig grad dækkede delmålene. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at denne vurdering var af politisk og kvalitativ karakter og ikke baseret på en analyse af opfyldelsen af de enkelte delmål. Ifølge Rigsrevisionen har ministerierne siden 2017 kun i få tilfælde taget eksplicit stilling til FN's delmål.

Det fremgår også af tabel 1, at alle ministerier – med undtagelse af Transport- og Boligministeriet – angiver, at de ikke har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opnå det enkelte delmål. Statsrevisorerne finder det uhensigtsmæssigt, at ministerierne generelt ikke har analyseret opfyldelsen af de enkelte delmål.

Rigsrevisionen påpeger, at det skal ses i sammenhæng med, at der i Danmark ikke er fastsat konkrete mål, der skal opfyldes, for at Danmark har realiseret ambitionerne i målene.

Tabel 1: Antal FN-del mål under hvert ministeriums ressort og ministeriernes initiativer i forhold hertil

	Antal FN-del mål	Har vurderet, at delmålene er dækket af eksisterende politik	Har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opfylde delmålene	Har igangsat initiativer eksplicit foranlediget af delmålene	Har planer for opfølgning på delmålene
Miljø- og Fødevareministeriet	50	Ja	Nej	1	Nej
Erhvervsministeriet	11	Ja	Nej	Nej	Nej
Sundheds- og Ældreministeriet	11	Ja	Nej	Nej	Nej
Social- og Indenrigsministeriet	10	For 9 ud af 10 delmål	Nej	Nej	Nej
Børne- og Undervisningsministeriet	8	Ja	Nej	Nej	Nej
Justitsministeriet	8	Ja	Nej	Nej	Nej
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	7	Ja	Nej	1	Nej
Transport- og Boligministeriet	6	Ja	For 2 ud af 6 delmål	2	For 2 delmål
Beskæftigelsesministeriet	5	Ja	Nej	Nej	Nej
Finansministeriet	2	Ja	Nej	Nej	Nej
Kulturministeriet	1	Ja	Nej	1	Nej
Uddannelses- og Forskningsministeriet	1	Ja	Nej	Nej	Nej
Udlændinge- og Integrationsministeriet	1	Ja	Nej	Nej	Nej

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse

Ministerierne har kun undtagelsesvist taget nye initiativer eller lagt særlige planer for at realisere verdensmålene

Ifølge Rigsrevisionens undersøgelse har ministerierne kun undtagelsesvist taget nye initiativer for at realisere verdensmålene, jf. tabel 1 ovenfor. Undersøgelsen viser også, at kun Transport- og Boligministeriet – i perioden 2015-2020 – har haft planer for selvstændig opfølgning på delmål på sit ressortområde.

Ministerierne har ikke stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelses og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter

Rigsrevisionens undersøgelse viser endvidere, at ministerierne ikke har stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelses og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter, men at enkelte institutioner af egen drift har indarbejdet verdensmålene.

Statsrevisorerne finder det uhensigtsmæssigt, at ministerierne generelt ikke har stillet krav om at indarbejde verdensmålene i de underliggende styrelses og institutioners målsætninger.

Kun omtale af positive effekter i forsøgsordning for konsekvensvurderinger af lovforslag

Centraladministrationen har på forsøgsbasis udarbejdet en model for konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til verdensmålene. Dette er afspejlet i 4 fremsatte lovforslag. Rigsrevisionen bemærker, at der i disse kun omtales positive og ikke negative konsekvenser. Statsrevisorerne finder det uhensigtsmæssigt, at ministerierne ikke er kommet længere med at vurdere lovforslags konsekvenser i forhold til verdensmålene.

Rapportering er ikke tilstrækkeligt egnet til at orientere om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene i Danmark

Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes og Danmarks Statistiks rapportering ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene i Danmark. Konsekvensen er ifølge Rigsrevisionen, at det er vanskeligt for såvel Folketinget som offentligheden at få indsigt i, om der er fremdrift mod realisering af FN's verdensmål i Danmark.

Rigsrevisionens kritik af ministeriernes og Danmarks Statistiks rapportering uddybes nedenfor. Først gennemgås Rigsrevisionens kritik af ministeriernes rapportering og derefter Danmarks Statistiks rapportering.

Ministeriernes fremdriftsrapportering har samlet set ikke været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften

Ministerierne har udarbejdet én årlig fremdriftsrapport på målsætningerne i handlingsplanen for implementering af verdensmålene. Dette var i 2018. Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes fremdriftsrapportering samlet set ikke har været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften mod realisering af de nationale målsætninger.

Rigsrevisionen lægger til grund, at det skal være muligt at sammenligne tal for den aktuelle status med tal for status i tidligere perioder for at understøtte en saglig og neutral rapportering til Folketinget. Rigsrevisionen præciserer, at det indbefatter, at der bør være tal for status i flere år, herunder ét af de seneste år (dvs. 2016 eller 2017).

Rigsrevisionen nævner forskellige grunde til, at de vurderer, at rapporteringen ikke er tilstrækkelig. Ikke alle grundene nævnes her, men en af dem er dog, at der i rapporten for nogle målsætninger kun vises data for et år, og data dermed kun viser et øjebliksbillede. En anden grund er, at der ikke inkluderes data for status for ét af de seneste år.

Rigsrevisionen vurderer, at fremdriftsrapporten ikke afspejler ensartede principper for vurdering og formidling af fremdrift.

Fremdriftsrapporten skal ses som en præsentation af et politisk dokument

Endeligt skal fremdriftsrapporten ifølge Finansministeriet ses som en præsentation af et politisk dokument. Fremstillingen er politisk følsom, og der er således ikke tale om en videnskabelig rapport, anfører Finansministeriet.

Danmarks Statistiks rapportering har samlet set været tilfredsstillende

Danmarks Statistiks rapportering af danske data for FN's delmål og indikatorer har samlet set været tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderer, at Danmarks Statistiks varetagelse af opgaven med at rapportere data til FN er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderer dog, at Danmarks Statistiks formidling af danske data ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om Danmarks fremdrift med hensyn til verdensmålene. Rigsrevisionen konstaterer, at det på Danmarks Statistiks hjemmeside er muligt for hver af de indikatorer, der afrapporteres med tal, at aflæse, om udviklingen går i den ønskede retning, dvs. om der i Danmark er fremdrift eller ej.

Dette kræver dog, at læseren udvælger det enkelte delmål og under dette analyserer data under de tilhørende indikatorer. Rigsrevisionen kritiserer, at Danmarks Statistiks hjemmeside ikke hjælper læseren på vej i analysen af, om der har været fremdrift på de enkelte indikatorer, delmål eller mål.

Det kan dog generelt bemærkes, at når en bruger henter data fra Statistikbanken, er det op til brugeren selv at aflæse, om der har været fremdrift i en given indikator.

Danmarks Statistik forventer i 2021 at lancere et koncept for yderligere formidling af, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark.

Nedenfor opridses en række forslag til spørgsmål til brug i forbindelse med Finansudvalgets parlamentariske arbejdsgruppes møde med Statsrevisorerne og Rigsrevisionen den 11. november 2020:

Nye initiativer og planer

Er Rigsrevisionen enig i ministeriernes vurdering af, at verdensmålene allerede er dækket af ministeriernes generelle virke og politik? Hvis ja: Ud fra hvilke kriterier vurderer Rigsrevisionen, at der generelt ikke er blevet taget nye initiativer eller lagt særlige planer, der bidrager til opfyldelse af verdensmålene, når det må formodes, at ministerierne tager nye initiativer og lægger planer til opfyldelse af deres vision og virke?

Krav om verdensmålene i årsrapporter og mål- og resultatplaner

Mener Rigsrevisionen, at det vil være gavnligt med et krav fra ministerierne om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelsers og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter?

Rapportering af fremdrift mod opfyldelse af verdensmålene

Hvordan sikres det ifølge Rigsrevisionen, at Folketinget og offentligheden får en afrapportering, der er egnet til at oplyse om fremdrift mod opfyldelse af verdensmålene?

Danmarks Statistik

Hvordan mener Rigsrevisionen, at Danmarks Statistik bør afrapportere og formidle data om verdensmålene til offentligheden?